

Kirjandus

VII klass

1) Lugemine

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none">1) Lugemise iseseisev eesmärgistamine. Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud ülelugemine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.2) Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.3) Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine.4) Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.5) Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	<ol style="list-style-type: none">1. On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut).2. Loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladiusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist.3. Tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit.

2. Jutustamine

Õppesisu	Õpitulemused
<ol style="list-style-type: none">1) Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel.2) Loo jutustamine: jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.3) Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.	<ol style="list-style-type: none">1. Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

3. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õppesisu	Õpitulemused
----------	--------------

Teose mõistmist toetavad tegevused

1. Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga või teksti toel oma sõnadega.
2. Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausetega ja märksõnadena. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine.
3. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Illustriativsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine. Loetu põhjal järelduste tegemine.
4. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.

Teose/loo kui terviku mõistmine

- 1) Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt. Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine. Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine. Tegelasrühmade konflikt ja konflikti gradatsioon.
- 2) Erinevate teoste peategelaste võrdlemine.
- 3) Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
- 4) Fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi.

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

- 1) Vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele.
- 2) Kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate.
- 3) Kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused.
- 4) Kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi.
- 5) Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle.
- 6) Leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte.
- 7) Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.

<p>5) Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljöö kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Pöördeliste sündmuste leidmine.</p> <p>6) Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatute seostamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.</p>	
<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</p> <ol style="list-style-type: none">1) Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.2) Võrdlus ja metafoor kõnekäändudes. Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.3) Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise ja korduse tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine. Allegooria mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.4) Luuleteksti tõlgendamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.	<p>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</p> <ol style="list-style-type: none">1) Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, ja võrdlusi.2) Selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ja tähendust.3) Mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.
<p>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</p> <ol style="list-style-type: none">1) Rahvaluule liigid ja alaliigid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu tunnused (kujund, sümbol, sõnum). Muinasjutu vormitunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.2) Koha- ja ajaloolise muistendi tunnused. Usundilise muistendi tunnused. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Puändi olemus. Kõnekäänu ja vanasõna olemus. Mõistatuse olemus.3) Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, draamatika tunnused. Eepose ja jutustuse tunnused. Seiklusromani tunnused.	<p>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</p> <ol style="list-style-type: none">1) Eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike, nimetab nende tunnuseid.2) Seletab oma sõnadega eepose ja jutustuse, valmi ja ballaadi ning komöödia olemust.3) Tõlgendab kaasaegseid tekste: sümboleid, blogisid, vlogisid, meeme. jne.

<p>4) Luule vorm: värss, stroof. Piltluule.</p> <p>5) Valmi ja ballaadi tunnused. Motiivi olemus.</p> <p>6) Komöödia tunnused. Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, remark, repliik.</p> <p>7) Kaasegsete tekstidega tutvumine: sümbolid, blogid, vlogid, meemid, jne.</p>	
--	--

4. Esitamine

Õppesisu	Õpitulemused
<p>1) Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.</p> <p>2) Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.</p> <p>3) Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).</p>	<p>1) Esitab peast laulu, luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>

5. Omalooming

Õppesisu	Õpitulemused
<p>1) Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: koha- või ajaloolise muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, kõnekäändude põhjal naljaloo, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tegelasele tegevusjuhendi, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, erinevate teoste peategelaste võrdluse, vaadatud filmi</p>	<p>1) Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti.</p> <p>2) Kirjutab kirjandusteose põhjal arutlus-elementidega kirjandi või arvustuse, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu</p>

<p>põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituselise või muud sellist.</p> <p>2) Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta.</p>	<p>arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.</p>
--	---